

Meer herbergzaamheid nodig

CDA MOET NU DOORPAKKEN IN SCHEPPEN VAN HERBERGZAAMHEID

Een ex-dakloze vergeleek kortgeleden een tijdelijk onderdak dat hij in die periode kreeg met de stal in Bethlehem van Jozef en Maria. Het was een liefdevolle plek waar hij met de lichamelijke klachten die hij had op krachten kon komen. De verhalen zijn overbekend van mensen die vastlopen en die daarbij aan zichzelf alleen zijn overgeleverd. Zo begeleid ik iemand die al zes jaar een indicatie heeft voor beschermd wonen. Al die jaren staat hij geparkeerd op een wachtlijst. Als je bij de beheerder van de wachtlijst vraagt hoe het ermee staat beland je in een walm van vaagheden. Hulpverleners zijn van goede wil, maar de voorzieningen zijn er gewoon niet. Er zijn veel instellingen voor zorg en welzijn, maar herbergzaamheid ontbreekt veel te veel. Die is hard nodig omdat er levensproblematiek is die niet door professionals alleen kan worden opgelost. Zo zijn er psychische beperkingen die blijvend zijn of eenzaamheid die met iemands levenssituatie gegeven is. Mensen weten dan niet waar ze het zoeken moeten. Zij kunnen baat hebben bij een liefdevolle context van herbergzaamheid met geborgenheid, veiligheid en stabiliteit. Om dat in voldoende mate beschikbaar te krijgen moet de samenleving zelf worden betrokken.

Een visionaire aanpak van het CDA

Tijdens de algemene beschouwingen in de Tweede Kamer werd ik aangenaam verrast door de hoopvolle en visionaire woorden van de fractievoorzitter van het CDA Pieter Heerma. Tot mijn verbazing werden die nergens gesignaleerd. Het gaat om de coöperatieve samenleving waar hij naar toe wil. Dat was geen losse flodder, maar hij koppelde die aan een coöperatieve revolutie die al gaande is. Volgens Heerma heeft de coronacrisis veel onderliggend lijden aan het licht gebracht. De roep om samenleving is alleen maar sterker geworden. Hij ziet de komende jaren een samenleving vol met energie-, zorg- en wooncoöperaties. Die hebben een geweldige meerwaarde door de onderlinge samenwerking van burgers. Allerlei zaken zoals bureaucratie die samenwerking en oplossingsrichtingen in de weg zitten moeten volgens Heerma worden opgeruimd, te beginnen bij een overheidscultuur die maatschappelijke oplossingen eerder blokkeert dan faciliteert. Verrassend is dat hij in een bredere woningbouwvisie ook pleit voor het bouwen van hofjes waar mensen kunnen wonen en voor elkaar kunnen zorgen. Uit het verhaal van Heerma spreekt een enorme urgentie en vaart die hij wil maken. Dat is een vooruitgang bij alle stilstand die er is bij alle problemen die al jaren lang bekend zijn.

Herbergzaamheid

In de coöperatieve samenleving van het CDA gaat het om een breed maatschappelijk bereik op allerlei gebieden, zoals zorg, wonen en energievoorziening. Hier spits ik deze aanpak toe op zorg en wonen en een combinatie daarvan.

Bij veel concrete problematiek die ik in pastoraat en hulpverlening tegenkom is een onderliggend gevoel van mensen dat ze geen verbinding hebben. Men voelt zich in niemandsland in een gevecht om te overleven. Dat gevoel wordt versterkt omdat hulpverlening vaak niet aansluit bij de behoeften die er zijn. Zo gebeurt het regelmatig dat er voor een concrete noodsituatie geen enkele hulpverlener direct bereikbaar is, laat staan het begin van een oplossing. Meer steun uit de samenleving zelf is nodig. Niet als een oplossing voor financiële tekorten of bezuinigingen bij instellingen. Integendeel: meer samenleving komt niet in plaats van maar aanvullend op professionele hulp. Overigens kan ook bij instellingen best gekeken worden of er meer handen aan het bed kunnen komen door meer samenwerking en de afbouw van bureaucratie. Professionele instellingen en gemeente moeten er ook toe worden gebracht om meer verankering in de samenleving te zoeken. Nog steeds zitten teveel instellingen in hun eigen cocon zonder verbinding daarbuiten.

Zorgcoöperaties bieden herbergzaamheid

In Borger-Odoorn werkte ik mee aan de vorming van een unieke coöperatie 'My Home' voor steun aan mensen in een kwetsbare levenssituatie. Het is een samenwerking tussen de burgerlijke gemeente en de diaconie van de Protestantse Gemeente Borger. In de coöperatie zijn deelnemers die een steuntje nodig hebben en vrijwilligers die dat bieden. Voor de vrijwilligers is een coach beschikbaar. De deelnemers wonen in hun eigen huis en de coöperatie wil eraan bijdragen dat ze zich daar goed blijven voelen. Het mooie is dat er ook wederkerigheid in zit. Zo kunnen de deelnemers ook iets betekenen voor de vrijwilligers bijvoorbeeld in kleine taken als een tuintje doen, oppassen op de hond of iets doen voor een andere deelnemer. My Home is in korte tijd een groot succes geworden. Er zijn 40 mensen bij betrokken als deelnemers en vrijwilligers. Er is inmiddels al een wachtlijst van deelnemers. Naburige kerken sluiten zich bij het initiatief aan. De verwijzers van het sociaal team spreken van een gat in de markt en ook de gemeente is enthousiaste over deze maatschappelijke taak van de kerk. My Home kreeg in 2018 van Kerk in Actie de landelijke publieksprijs Smaakmaker van het jaar. Zie voor verdere informatie www.myhome-borger.nl

Ook is er grote behoefte aan huizen of groepjes van huizen voor beschermd residentieel wonen. Dat wil zeggen een voorziening waarin mensen én wonen én waar ondersteuning aan verbonden is. Daar is grote behoefte aan. Vooral met meer laagdrempeligheid voor mensen voor wie een veilige en geborgen context voldoende is. Met stichting De Mussenhof ben ik bij een initiatief daarvoor betrokken. Die residentieële woonvoorzieningen hoeven niet allemaal voor iedereen heel zwaar professioneel opgetuigd te zijn. Allerlei variaties zijn in een coöperatieve aanpak denkbaar. Beschermd woonplekken kunnen ook met een lichte aanwezigheid van bijvoorbeeld levenspartners en misschien ook wel alleen vrijwilligers functioneren. Zeker als familieleden ook op de achtergrond betrokken zijn. Ook kunnen ze een gemêleerde samenstelling hebben van mensen die een steuntje nodig hebben en een steunende omgeving in de nabijheid. Daar kunnen de Heerma-hofjes prachtig in voorzien. Een mooie alliteratie om erin te houden! Het gaat om zoveel mogelijk zelfstandig wonen op jezelf in een betrokken omgeving van anderen. Het is een hoopvol toekomstperspectief en kan het begin zijn van een stabielere en gelukkiger leven.

CDA moet doorpakken en de lead nemen

Het CDA heeft weer concrete idealen nodig om voor te gaan. In Heerma's visioen van de coöperatieve samenleving ligt voor het CDA een inspirerende opgave voor de toekomst. Het gaat om gemeenschappelijkheid heel dichtbij. Geweldig dat nieuwe mogelijkheden voor onderlinge zorg met een bredere visie op woningbouw worden verbonden. Duurzaam wonen elkaar nabij. Het CDA als partij van de samenleving moet hier in een coalitie van haar landelijke en plaatselijke bestuurders en volksvertegenwoordigers de lead nemen. Met compassie en gemeenschapszin een wereld om samen in te wonen dichterbij brengen

Jan Eerbeek

emeritus hoofdpredikant Ministerie van Justitie en Veiligheid, oprichter Exodus en oud-gemeenteraadslid van het CDA in Den Haag